

CZU: 340.6

[https://doi.org/10.52277/1857-2405.2023.1\(64\).07](https://doi.org/10.52277/1857-2405.2023.1(64).07)

CERCETARE EMPIRICĂ: APRECIEREA RAPORTULUI DE EXPERTIZĂ MEDICO-LEGALĂ DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Vasile ȘARPE,
doctor în științe medicale,
conferențiar universitar,
USMF „Nicolae Testemițanu”
<https://orcid.org/0000-0001-7884-800X>

Victor ROTARU,
master în drept, USM,
absolvent al cursurilor de formare
inițială a candidaților la funcția de
judecător, INJ
<https://orcid.org/0000-0002-1192-7923>

JUDICIAL ASSESSMENT OF THE MEDICAL FORENSIC EXPERT REPORT. EMPIRICAL STUDY

SUMMARY

The analysis of the judicial practice shows that the medical forensic expert report represents a decisive evidence in the criminal proceedings, regarding crimes against the life and health, provided by articles 145-163 of the Criminal Code of the Republic of Moldova. Thus, the study carried out allows us to conclude that the medical forensic expert report can determine the court's decision in criminal cases brought to trial. At the same time, the present study allows us to better understand how a medical forensic expert report can influence the qualification of a crime, but also the occurrence of errors in this process, therefore the study pursues the goal of reducing the number of that type of errors.

Key-words: medical forensic expert report, personal injury, bodily injuries, wounds, expert, irresponsibility, qualification of a crime.

SUMAR

Analiza practicii judiciare arată că rapoartele de expertiză medico-legală reprezintă o probă centrală în procesul penal care vizează infracțiunile contra vieții și sănătății persoanei, prevăzute de articolele 145-163 din Codul penal al Republicii Moldova. Astfel, în studiul realizat se trage concluzia că acestea pot determina soluția instanței de judecată în cauzele penale deduse judecării. Totodată, prezentul studiu permite să înțelegem mai bine cum poate un raport de expertiză medico-legală să influențeze calificarea infracțiunii, dar și producerea erorilor la acest exercițiu, prin urmare, urmărindu-se scopul reducerii numărului erorilor de calificare.

Cuvinte-cheie: raport de expertiză medico-legală, vătămare corporală, leziuni corporale, plăgi, expert judiciar, irresponsabilitate, calificarea faptei.

În semestrul III al anului 2022 numărul infracțiunilor înregistrate, prevăzute de articolele 145-147 din Codul penal, conform datelor Biroului Național de Statistică, constituia 40 de cauze [1]. În comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, cifra a crescut, numărul din anul precedent constituind 32 de

cauze. În același timp numărul infracțiunilor înregistrate, prevăzute de articolul 151 din Codul penal, în semestrul III al anului 2022 constituia 54 de cauze. Și în acest caz se atestă o creștere a numărului de cauze înregistrate, în anul precedent – 48 de cauze.

Așa deci, elucidând aspectul cantitativ și dinamica infracțiunilor vizate supra pentru o bună înțelegere a fenomenului din punct de vedere al noutății și pertinentei analizei efectuate prin prezentul studiu (aici – în variantă prescurtată), ne-am propus analiza practicii de apreciere de către judecătorii instanțelor judecătorești naționale de nivelul întâi [2] a rapoartelor de expertiză medico-legală (pentru simplitate și abordare uniformă, în continuare vom folosi formula „raport de expertiză medico-legală”) în cadrul cauzelor penale ce vizează infracțiunile contra vieții și sănătății persoanei.

Urmează a fi menționat că scopul prezentului studiu constă în determinarea modului de apreciere a rapoartelor de expertiză medico-legală de către instanțele de judecată, marja de apreciere a acestora sub aspectul „greutății” lor ca probă, precum și problematica întâlnită în procesul studierii actelor judecătorești. Cea ce ține de obiectul prezentului

studiu constă în determinarea rolului raportului de expertiză medico-legală în cadrul instrumentarului probatoriu în procesul penal judiciar.

Metodele de cercetare utilizate în prezentul studiu sunt: logică, istorică, comparativă și cantitativă.

În studiu au fost analizate 52 de sentințe, selectate aleatoriu, intentate în baza articolului 151 din Codul penal al Republicii Moldova. Respectiv, au fost examinate 31 de sentințe, pronunțate de către Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, precum și 21 de sentințe pronunțate de către Judecătoria Bălți, sediul central Bălți și sediul Sângerei. Sub aspectul analizei practice reprezentative, au fost selectate 5 sentințe pronunțate de către Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și 3 sentințe pronunțate de către Judecătoria Bălți, sediul central Bălți și sediul Sângerei.

Alegerea articolului 151 din Codul penal al Republicii Moldova a fost determinată de faptul că această componentă de infracțiune, din punct de vedere juridico-penal, creează dificultăți în practică, din cauza recalificării faptelor penale, solicitate de către părți din varii considerente. Având în vedere recalificările efectuate la etapa examinării cauzelor penale în cadrul instanței judecătorești, este crucială aprecierea efectuată de către experții judiciari în rapoartele de expertiză medico-legală.

Pentru a face posibilă aprofundarea în tematica studiului propriu-zis, *ab initio* urmează a fi înțeles ce reprezintă aprecierea raportului de expertiză și subsecvent a gradului de gravitate a leziunilor corporale.

Astfel, în conformitate cu prevederile articolului 22 alineatul 1 al Legii nr. 1086 din 23.06.2000 cu privire la expertiza judiciară, raportul de expertiză era apreciat, în conformitate cu legislația de procedură, sub aspectul exactității, obiectivității și plenitudinii cercetărilor, precum și al eficienței și caracterului fundamental al metodelor de cercetare folosite la efectuarea expertizei.

În acest context, este important de menționat că Legea indicată supra a fost abrogată, la moment fiind în vigoare Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar. Aici vom remarca faptul că noua lege reglementează valabilitatea raportului de expertiză prin următoarele condiții cumulative: a) laboratorul în care a fost efectuată expertiza judiciară este autorizat și actul de autorizare este valabil; b) cercetările au fost efectuate pentru specialitatea de expertiză judiciară pentru care laboratorul este autorizat; c) expertiza a fost efectuată prin metode și proceduri aprobate; d) expertiza a fost efectuată cu aparataj standardizat, în cazul expertizelor judiciare efectuate cu utilizarea aparatajului, mijloacelor tehnice sau a altui utilaj; e) expertiza a fost efectuată de un expert judiciar inclus în Registrul de stat al experților judiciari sau de către o persoană recunoscută în calitate de expert judiciar în procesul respectiv de către ordonatorul expertizei.

Pe de altă parte, aprecierea gradului de gravitate al vătămării integrității corporale sau al sănătății se efectuează în baza criteriilor stabilite pentru fiecare

grad de gravitate, stipulate în Regulamentul de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale [3].

Pentru determinarea gradului de gravitate al vătămării corporale este suficientă prezența unuia din semnele calificative. În caz de asociere a câtorva criterii calificative, gravitatea vătămării se apreciază după semnul care corespunde unei vătămări mai grave, cu excepția criteriului incapacității de muncă, când ea este determinată prin sumarea procentelor. Gradul vătămarilor corporale se apreciază separat în cazurile când acest lucru este indicat în ordonanță. Volumul incapacității permanente de muncă se apreciază în conformitate cu actele normative în vigoare. Expertiza medico-legală în baza acestui criteriu se efectuează numai după definitivarea consecințelor vătămării corporale, confirmate prin date obiective. Gradul de gravitate al vătămarilor corporale după criteriul dereglării sănătății se determină conform timpului necesar pentru restabilirea sănătății în funcție de volumul și caracterul lezional, care se apreciază în zile. Sunt stabilite următoarele grade de gravitate a vătămarilor corporale: vătămare gravă, vătămare medie, vătămare ușoară și vătămare neînsemnată.

Totuși, relevant pentru studiul realizat la mod practic, în raport cu infracțiunea prevăzută de articolul 151 al Codului penal, este vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății. Astfel, potrivit pct. 26 al Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale nr. 199 din 27.06.2003, aprobat de către Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, vătămările corporale grave pot fi calificate numai în baza următoarelor criterii: prezența pericolului pentru viață; anumite consecințe post-traumatice, neprimejdioase pentru viață – pierderea anatomică a unui organ sau a funcției lui; întreruperea posttraumatică a sarcinii; desfigurarea ireparabilă a feței; infirmitatea psihică postagresională; incapacitatea generală de muncă cu caracter permanent, în volum considerabil, dar nu mai mic de 33%.

Distinct de cele relevate supra, nu ne vom opri la calificarea medico-legală a vătămării grave a integrității corporale, care este expres stabilită în Regulamentul specificat supra la pct. 26-66, ci vom încerca să stabilim care, totuși, este rolul și ponderea rapoartelor de expertiză medico-legală în procesul penal.

Inițial, vor fi examinate 5 sentințe, pronunțate de către Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, ulterior – 3 sentințe pronunțate de către Judecătoria Bălți, sediul central Bălți și sediul Sângerei.

Primul caz examinat este dosarul penal nr. 1-20116524-12-1-22092020 [4], ce vizează comiterea de către inculpatul C.R. a infracțiunii prevăzută de articolul 151, alineatul 1 din Codul penal. Instanța de judecată indică următoarele: „*Sub aspectul laturii obiective, fapta comisă de inculpat a constat în acțiunile de faptă prejudiciabilă exprimată în aplicarea violenței asupra părții vătămate și survenirea urmărilor prejudiciabile sub formă de vătămare gravă a integrității corporale, fapt confirmat prin raportul de expertiză realizat la caz*”.

Observăm că în cauza examinată instanța de judecată atribuie o pondere suficient de mare raportului de expertiză medico-legală, or, aceasta operează cu sintagma „fapt confirmat prin raportul de expertiză realizat la caz”. În viziunea autorilor, asemenea abordare nu este una cea mai reușită, deoarece raportul de expertiză medico-legală confirmă științific prezența anumitor leziuni, dar nu a laturii obiective comise de către inculpat (aplicarea violenței asupra părții vătămate). În acest context, am putea presupune că instanța de judecată a apreciat raportul de expertiză medico-legală în așa mod datorită procedurii speciale de examinare a cauzei penale, prevăzută de articolul 364¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care stabilește recunoașterea de către inculpat a faptelor indicate în rechizitoriu și, în asemenea circumstanțe, a atribuit raportului de expertiză medico-legală o pondere decisivă, sub aspect probatoriu.

Cel de-al doilea caz examinat în studiu este dosarul penal nr. 12-1-48853-19072018 [5], care conține detalii despre comiterea de către inculpații I.A. și P.M. a infracțiunilor prevăzute de articolul 151, alineatul 4 și articolul 287, alineatul 2, litera b) din Codul penal, instanța de judecată indicând următoarele: *„Medicul T.A., fiind audiat în ședința de judecată, a declarat că activează în calitate de medic legist. Reieșind din concluzia raportului din 08.06.2018 a lui B.S., a calificat ca leziuni corporale grave, deoarece sunt periculoase pentru viață la momentul cauzării. Susține că B.S. a fost internat în spital, unde i-au fost înlăturate hematomul intracerebral, la momentul cauzării leziunile au fost grave, adică periculoase pentru viață. Localizarea acestor leziuni erau doar pe față (cap), mai fiind și leziuni pe membrele posterioare ale ambelor mâini [...]. Nu sunt semne destinatorii, dacă loviturile au fost aplicate de un om simplu sau un sportiv de performanță. A stabilit că loviturile au avut loc la puțin timp una față de alta, în urma modificării morfologice a leziunilor și examinarea microscopică, histologică a leziunilor corporale [...]. O acțiune traumatică este posibilă a fi cauzată cu pumnul, posibilă să fie cauzată și în urma unei singuri lovituri, dar și în urma mai multor. Legătura causală dintre trauma cranio-cerebrală și deces a fost stabilită, deoarece la momentul cauzării leziunilor au fost aplicate leziuni corporale grave care au și cauzat decesul, ele fiind înlăturate chirurgical, dar complicația lor a dus la deces. Aprecierea calității acordării asistenței medicale ține de competența expertizei medico-legale de comisie.*

[...]Astfel, nu a fost dovedită susținerea acuzării precum că A. I. ar fi vătămat intenționat grav integritatea corporală a victimei B.S., în condițiile în care majoritatea martorilor acuzării au indicat că acesta a aplicat doar o singură lovitură victimei, după care acesta din urmă chiar s-a ridicat și a dorit să continue altercația, iar specialistul T.A., fiind audiat în ședința de judecată, a subliniat că prin aplicarea unei singure lovituri nu este posibilă cauzarea unor asemenea traume decedatului, iar ca consecință nu putea surveni decesul victimei – B.S.

Din analiza segmentului indicat supra se desprinde că instanța de judecată poate antrena în proces pentru audiere și expertul judiciar, care a întocmit raportul de expertiză medico-legală, pentru elucidarea circumstanțelor cauzei, procedeu prevăzut la articolul 374 din Codul de procedură penală, care stabilește că dispunerea de către instanță a efectuării expertizei judiciare și audierea expertului în ședința de judecată se fac în cazurile și în condițiile prevăzute în art. 142-155. La rândul său, articolul 153 din Codul de procedură penală prevede că, în cazul în care raportul expertului nu este clar sau are unele deficiențe pentru înlăturarea cărora nu sunt necesare investigații suplimentare, ori a apărut necesitatea de a preciza metodele aplicate de către expert sau unele noțiuni, organul de urmărire penală sau procurorul este în drept să audieze expertul, respectându-se prevederile art.105-109. Audierea expertului nu se admite până la prezentarea raportului și cercetarea acestuia.

Astfel, în cadrul audierii, expertul judiciar a furnizat următoarele circumstanțe relevante studiului, cum ar fi criteriul de clasificare a leziunilor corporale – periculoase pentru viață la momentul cauzării. Interes prezintă scoaterea în evidență a momentului cauzării leziunilor corporale. Autorii pot doar să presupună că logica invocării momentului cauzării leziunilor corporale a fost necesară pentru a fi exclusă ipoteza prin care leziunile ar putea fi cauzate post-altercație, și anume la intervenția chirurgicală de către medici, concluzie ce derivă din întrebarea acordată de avocat în procesul audierii expertului judiciar, la care ultimul a răspuns: *„Aprecierea calității acordării asistenței medicale ține de competența expertizei medico-legale de comisie”*. Mai mult, expertul judiciar desființează ipoteza prin care leziunile s-ar comite post-altercație, prin aceste constatări: *„Legătura causală dintre trauma cranio-cerebrală și deces a fost stabilită deoarece la momentul cauzării leziunilor au fost aplicate leziuni corporale grave care au și cauzat decesul, ele fiind înlăturate chirurgical, dar complicația lor a dus la deces”*.

Un alt aspect ce prezintă interes la capitolul atribuirii unei ponderi cruciale a declarațiilor expertului judiciar sub aspect probatoriu este sinteza pe care o face instanța de judecată, reținând că nu a fost stabilită legătura de cauzalitate dintre fapta comisă de către inculpatul I.A. (o singură lovitură aplicată lui B.S.) și consecințele produse (decesul lui B.S.), raționamente ce derivă din declarațiile expertului judiciar T.A., care, fiind audiat în ședința de judecată, a subliniat că, prin aplicarea unei singure lovituri, nu este posibilă cauzarea unor asemenea traume decedatului.

Al treilea caz examinat în acest studiu este dosarul penal 1-20101579-12-1-20082020 [6], ce ține de comiterea de către inculpatul A.A. a infracțiunii prevăzută de articolul 151, alineatul 4 din Codul penal. De această dată, instanța de judecată menționează următoarele: *„La caz, potrivit concluziilor raportului de expertiză judiciară nr.*****din 28.07.2020, pe corpul victimei au fost depistate plăgi tăiate pe suprafața*

antero-laterală din stânga și posterioară a gâtului, cu lezarea țesuturilor moi și a vaselor sanguine la acest nivel, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui obiect tăietor și conform criteriului (pericol pentru viața), se califică ca vătămare corporală gravă”.

Prin urmare, din analiza textului relevant prezentului studiu, se observă că instanța de judecată face trimitere la concluziile expertului judiciar, care conțin:

1. **Descrierea leziunilor corporale** – plăgi tăiate pe suprafața antero-laterală din stânga și posterioară a gâtului, cu lezarea țesuturilor moi și a vaselor sanguine la acest nivel.
2. **Clasificarea acestora** – grave.
3. **Criteriul de clasificare** – pericol pentru viață.
4. **Geneza apariției leziunilor** – acțiunea traumatică a unui obiect tăietor.

Ulterior, instanța de judecată menționează următoarele: „Decesul victimei urmează să se găsească într-o legătură de cauzalitate directă cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Mai mult, această legătură de cauzalitate trebuie să fie cuprinsă de vinovăția făptuitorului. Potrivit aceluiași raport de expertiză menționat supra, leziunile depistate pe corpul victimei au legătura cauzală cu survenirea decesului. Din însăși declarațiile inculpatului, date în ședința de judecată, sub jurământ, se constată că în urma acțiunilor sale, de lovire cu lopata, un obiect contondent dur și un cuțit de masă, inculpatul a pus în pericol sănătatea victimei și viața”.

Din analiza acestui segment observăm că instanța de judecată corelează concluziile stabilite de către expertul judiciar în raportul de expertiză medico-legală, cu declarațiile inculpatului A.A., astfel stabilind legătura de cauzalitate între decesul victimei și acțiunile făptuitorului. Sub acest aspect, putem observa că instanța de judecată apreciază raportul de expertiză medico-legală în ansamblu cu alte probe (la caz – declarațiile inculpatului), efectuând exercițiul coroborării, ceea ce permite concluzionarea privind stabilirea vinovăției A.A.

Încă un caz examinat în prezentul studiu este dosarul penal nr. 12-1-5425-31012019 [7], în care sunt detaliate circumstanțele comiterii de către inculpatul P.D. a infracțiunii prevăzută de articolul 151, alineatul 1 din Codul penal, instanța de judecată reflectând în sentința aceste considerente: „Instanța de judecată constată cu certitudine că decesul lui S.C. a survenit ca urmare a aplicării unei lovituri în regiunea capului, în rezultatul căreia ultimul a căzut, lovindu-se cu capul de asfalt, astfel cauzându-i acestuia, conform raportului de expertiză judiciară nr.201803C2536 din 26.12.2018, traumă cranio-cerebrală deschisă cu fractura bolții și bazei craniului, hematom subdural, contuzie cerebrală, complicată cu encefalită și bronhopneumonie purulentă. În acest sens, instanța concluzionează că inculpatul P.D., în momentul aplicării loviturii lui S.C. în regiunea capului, trebuia și putea să prevadă posibilitatea survenirii urmărilor grave, care ar duce la decesul persoanei, or, în condițiile în care inculpatul a văzut că victima

este o persoană în etate – avea 76 ani, era în stare de ebrietate, iar în momentul aplicării violenței aceștia se aflau pe carosabil (asfalt), inculpatul fiind, din punct de vedere fizic, superior victimei – nu a calculat și nu a luat în considerație forța cu care a aplicat lovitura, iar după intensitate și în coraport cu cel care a suportat lovitura are o forță majoră, care, în consecință, a dus la cauzarea unor leziuni corporale periculoase pentru viață, urmate de deces”.

Din analiza segmentului indicat supra este posibil de desprins: instanța de judecată a ajuns la concluzia că fapta prejudiciabilă comisă de către inculpatul P.D. urmează a fi calificată în baza articolului 151, alineatul 4, și nu a articolului 149, alineatul 1 din Codul penal, după cum solicită apărarea, reieșind din constatările efectuate de către expertul judiciar în raportul de expertiză medico-legală – intensitatea majoră a forței cu care s-a aplicat lovitura asupra părții vătămate.

La fel, ca și în alte spețe anterior analizate, instanța de judecată atribuie un rol determinant existenței legăturii de cauzalitate dintre lovitura puternică aplicată de către inculpat cu pumnul în regiunea capului părții vătămate, căderea acestuia și lovirea lui puternică de asfalt, cu producerea leziunilor corporale care au dus la decesul părții vătămate. Este un aspect obligatoriu, din punct de vedere al demonstrării existenței faptei infracționale, lucru ce nu era să fie posibil fără de constatările efectuate în raportul de expertiză medico-legală.

Cel de-al cincilea caz examinat a fost descris în dosarul penal nr. 41-1-10669-19082016 [8], în care se conțin detalii privind infracțiunea prevăzută de articolul 151, alineatul 4 din Codul penal, comisă de inculpatul V.V. În contextul acestei cauze instanța de judecată remarcă: „Totodată, în rezultatul accelerării căderii victimei de la propria înălțime, ultimul s-a lovit cu suprafața posterioară a corpului cu formarea leziunilor la nivelul capului, leziuni sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă, manifestată prin hemoragii în țesuturile moi pericraniene, fractura bazei craniului, hematom subdural, hemoragii subarahnoidiene, contuzie cerebrală (clinic) și hemoragii secundare în trunchi cerebral, care se califică ca vătămare gravă a sănătății, ce a provocat ulterior decesul. Instanța atestă că în concluzia din raportul de expertiză judiciară nr.43d/1217 din 27.03.2017 expertul a conchis că „reieșind din caracterul morfologic și mecanismul de formare a traumei cranio-cerebrale, aceasta a fost produsă prin lovire de un obiect contondent dur cu suprafața de acțiune nelimitată” (f.d. 123 verso, vol. II), ceea ce denotă că V.V. nu a manifestat intenție față de urmările prejudiciabile care au survenit – vătămarea gravă a sănătății, or, vătămarea gravă a sănătății provocată victimei este nu a urmare a celor două lovituri aplicate de către inculpat, dar în rezultatul lovirii victimei cu capul de un obiect contondent dur, care, în cazul din speță, este trotuarul de pe bd. Moscovei 9/2, mun. Chișinău, ca urmare survenind vătămarea sănătății indicată supra [...]. Intenția de a nu cauza vătămarea gravă a sănătății victimei se confirmă și prin diferența semnificativă

între constituția corporală a victimei și a inculpatului, ultimul fiind mai mic atât în înălțime cât și în greutate, precum și neavând o pregătire specială în sport, iar două lovituri peste față aplicate victimei nu puteau să-i producă vătămare gravă a sănătății, decât din imprudență și prin intervenirea factorilor externi – căderea și lovirea cu capul de un obiect contondent dur”.

Analiza circumstanțelor reținute de către instanța de judecată permit să facem concluzia că calificarea faptei descrise în speța curentă este diametral opusă cu speța nr. 4 (inculpatul P.D.), examinată mai sus. Astfel, se va menționa că în ambele cazuri s-a solicitat recalificarea faptei, din articolul 151 în articolul 149 din Codul penal, dar, spre deosebire de speța nr. 4, în prezenta cauză instanța de judecată a efectuat recalificarea faptei comise, din raționamentul că la caz inculpatul nu a manifestat intenția de a cauza vătămări corporale grave, motivând prin faptul că acesta nu avea pregătire specială în sport, iar două lovituri peste față aplicate victimei nu puteau să-i producă vătămare gravă a sănătății, decât din imprudență, pe când în speța nr. 4 instanța de judecată s-a bazat pe concluziile consemnate în raportul de expertiză medico-legală, și anume intensitatea majoră a forței cu care s-a aplicat lovitura asupra părții vătămate.

În consecință, analiza comparativă a acestor două spețe permite să facem concluzia că constatările indicate în raportul de expertiză medico-legală pot ajuta la stabilirea prezenței în acțiunile inculpatului a laturii subiective a infracțiunii. Acest aspect este indispensabil la stabilirea existenței faptei infracțiunii.

Dosarul penal nr. 09-1-10604-16072018 [9] reprezintă un studiu de caz atipic, ce relatează circumstanțele comiterii infracțiunii prevăzută de articolul 151, alineatul 4 de inculpatul B.S. Instanța de judecată arată următoarele circumstanțe: *„Astfel, raportul de expertiză medico-legală nu expune o poziție fixă a genezei vătămarilor corporale grave și decesului victimei, or, aici instanța de judecată reamintește că, conform art.8 al.2 Cod procedură penală, nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile Codului de procedură penală, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului. Așadar, pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, cercetând nemijlocit, multiaspectual, totalitatea probelor administrate în prezenta cauză penală, acțiunile inculpatului B.S. instanța de judecată le califică în corespundere cu prevederile art. 149 alin. (1) Cod penal, după următorii indici calificativi: lipsirea de viață din imprudență”.*

Specific prezentei spețe este caracterul incomplet al raportului de expertiză medico-legală. După cum indică instanța de judecată, „raportul de expertiză legală nu expune o poziție fixă a genezei vătămarilor corporale grave și decesului victimei”, raționamente din care instanța aplică principiul *in dubio pro*

reo și constată că totalitatea probelor administrate în prezenta cauză penală demonstrează că inculpatul B.S. nu a manifestat intenție spre cauzarea unor vătămări grave victimei, în concluzie recalificând fapta comisă în corespundere cu prevederile articolului 149, alineatul 1 din Codul penal (lipsirea de viață din imprudență).

În concluzie, putem constata că în unele cazuri insuficiența sau lipsa plenitudinii raportului de expertiză medico-legală poate determina soluția instanței de judecată cu privire la constatarea lipsei faptei infracțiunii sau recalificarea acesteia.

Încă un caz ce prezintă interes pentru acest studiu a fost identificat în dosarul penal nr. 1-19178986-09-1-08112019 [10], care are la origine un caz de comitere a infracțiunii prevăzută de articolul 151, alineatul 1 din Codul penal de către inculpatul B.V. Instanța de judecată consideră necesar a menționa că: *„Deoarece, potrivit raportului de expertiză nr. 201937A0369 din 22.10.2019, B.V., în timpul săvârșirii infracțiunii ce i se impută, se afla în starea psihică descrisă mai sus și nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale, nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice, fiind recunoscut iresponsabil, iar în prezent, conform stării sale psihice, necesită un tratament prin constrângere în spital de psihiatrie cu regim obișnuit de supraveghere, instanța de judecată consideră necesar de a-l libera pe B.V. de răspunderea penală pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal și a aplica față de el măsuri de constrângere cu caracter medical, cu internarea într-o instituție psihiatrică cu regim obișnuit de supraveghere”.*

Aici se va menționa că în prezenta cauză instanța de judecată a reținut raportul de expertiză judiciară, potrivit căruia inculpatul a fost recunoscut iresponsabil, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale și nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice. La fel, sub aspect juridico-practic, prezintă interes dispozitivul sentinței, și anume felul în care instanța de judecată atribuie acțiunile comise făptuitorului: *„B.V. a comis fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 151, alin. (1) Cod penal”.* Putem doar să presupunem că instanța de judecată a recurs la asemenea formulă pentru a nu-l declara pe B.V. vinovat, or, făptuitorul era iresponsabil în momentul comiterii infracțiunii.

Ultimul caz examinat în acest studiu a fost reflectat în dosarul penal nr. 1-20122097-09-1-02102020 [11], care expune comiterea de către inculpatul P.E. a infracțiunii prevăzută de articolul 151, alineatul 4 din Codul penal. Instanța de judecată învederează asemenea considerente: *„S-au mai depistat: hemoragii în țesuturile pericraniene regiunea parietală, occipitală, temporală și frontală, excoriații și echimoze cap, față, barbă, pavilioanele urechilor. Vătămarile corporale indicate au fost cauzate cu cca 30-40 de minute până la deces, de la acțiunea traumatică prin loviri repetate cu sau de un corp, obiect, suprafață dur-contodent(ă) cu o forță de acțiune în creștere și, după caracterul său, în ansamblu, se califică ca vătă-*

mări corporale grave. În ceea ce privește aplicarea pedepsei față de inculpata P.E., instanța de judecată reține că, potrivit raportului de expertiză judiciară nr.202037A0047 din 19.08.2020, rezultă că P.E. a fost recunoscută iresponsabilă [...]”.

Analizând aprecierea leziunilor corporale, indicată în raportul de expertiză medico-legală, este posibil de stabilit că, pe lângă descrierea leziunilor, clasificarea acestora, criteriul de clasificare și geneza apariției leziunilor, este, de această dată, specificat și timpul comiterii acestor leziuni „cu cca 30-40 de minute până la deces de la acțiunea traumatică”, aspect care, în viziunea autorilor studiului, prezintă interes probatoriu, or, atunci când judecătorul poruncește cercetarea judecătorească, timpul comiterii/provocării leziunilor corporale poate juca un rol determinant în vederea stabilirii făptuitorului, în ansamblu cu alte probe, cum ar fi, de exemplu, declarațiile martorilor.

Într-un alt rând, sub aspect juridico-practic, în contextul concluziilor consemnate la speța nr. 7 (inculpatul B.V.), se va menționa că și în acest caz instanța de judecată evită să se pronunțe asupra vinovăției făptuitorului, însă alege o formulă mai reușită decât în speța nr. 7, indicând în dispozitivul sentinței următoarele: „Se constată că P.E. a comis fapta prejudiciabilă prevăzută la art. 151, alin. (4) din Codul penal, în stare de iresponsabilitate”.

În rezultatul studiului efectuat, formulăm următoarele **concluzii** generale în ceea ce ține de modul de apreciere a rapoartelor de expertiză medico-legală de către instanțele judecătorești. Astfel, putem evidenția că instanțele de judecată: 1) păstrează intact aprecierile efectuate de către experții judiciari în rapoartele de expertiză medico-legală; 2) utilizează aprecierile efectuate de către experții judiciari în rapoartele de expertiză medico-legală, pentru stabilirea legăturii de cauzalitate între decesul victimei/cauzarea vătămarilor corporale și acțiunile făptuitorului; 3) atribuie o pondere suficient de mare/decisivă raportului de expertiză medico-legală, în cazul în care cauza penală se judecă în procedură specială, prevăzută de art. 364¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care stabilește recunoașterea de către inculpat a faptelor indicate în rechizitoriul; 4) audiază expertul judiciar, în cazul în care concluziile indicate în raportul de expertiză medico-legală nu sunt clare și/sau suficiente; 5) recalifică fapta inițial indicată în rechizitoriul, în principal – în baza constatărilor indicate în raportul de expertiză medico-legală, coroborat cu alte probe prezente în materialele cauzei; 6) stabilește prezența/lipsa laturii subiective a infracțiunii cu ajutorul constatărilor indicate în raportul de expertiză medico-legală; 7) constată lipsa faptei infracțiunii sau recalifică fapta, în cazul insufi-

cienței sau lipsei plenitudinii raportului de expertiză medico-legală; 8) stabilește, cu ajutorul concluziilor din raportul de expertiză medico-legală, în cumul cu alte probe, circumstanțele cauzei importante pentru justa soluționare a cauzei penale; 9) pune la îndoială, cu ajutorul concluziilor din raportul de expertiză medico-legală, declarațiile participanților la proces; 10) stabilește, din punct de vedere juridico-penal, existența sau inexistența leziunilor corporale.

Referințe bibliografice

1. Infracțiuni înregistrate după tipul infracțiunii, conform datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova. https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala__12%20JUS__JUS010/JUS010080.px/table/tableViewLayout1/?rxid=2345d98a-890b-4459-bb1f-9b565f99b3b9 (vizitat 01.11.2022).
2. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească. Nr. 514 din 06.07.1995. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 58. În vigoare din 19 octombrie 1995.
3. Regulamentul Ministerului Sănătății de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale. Nr.199 din 27.06.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr.170-172.
4. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 19.10.2020. Dosar nr.1-2526/2020. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/1d6da6e9-8b3a-4a2a-8519-a5ed6146ff10 (vizitat 26.10.2022).
5. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 26.06.2020. Dosar nr.1-502/2018. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/0654b37a-92fe-47ba-a7a5-dc9f9f903008 (vizitat 26.10.2022).
6. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 30.10.2020. Dosar nr.1-2249/2020. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/1649d8e2-30f4-4777-a672-338907fb1ac9 (vizitat 26.10.2022).
7. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 19.03.2020. Dosar nr.1-793/2019. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/8279fcd7-faef-41bd-8940-ed971a370f74 (vizitat 01.11.2022).
8. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 17.10.2019. Dosar nr.1-584/2017. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/a3e9407f-2c44-4aff-acf5-93c334957043 (vizitat la 01.11.2022).
9. Sentința Judecătoriei Bălți, sediul central, din 03.05.2019. Dosar nr.1-137/2018. https://jbl.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/d556b832-e8b3-4214-86f1-ac7a17df214b (vizitat 01.11.2022).
10. Sentința Judecătoriei Bălți, sediul central, din 06.03.2020. Dosar nr.1-772/2019. https://jbl.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/bc639622-9fc5-48bd-9345-f1254e5d9c20 (vizitat 01.11.2022).
11. Sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sângerei, din 18.11.2020. Dosar nr.1-236/2020. https://jbl.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/ba4c1249-4695-4533-811e-681110b00b74 (vizitat 01.11.2022).